

As. Oy Lahden Jukolan Juhani
Pollarikatu 3, 15140 Lahti

15.10.2019

Toimintaohjeita erilaisten vaara- ja onnettomuustilanteiden varalle

Sisällysluettelo

Mitä kukin tekee talon turvallisuusjärjestelyihin liittyen.....	3
Yhteystietoja hätä- ja vaaratilanteissa	4
Varautuminen hätätilanteisiin - kotivara	5
Toimenpiteet vesivahingon, sähkö- ja lämpökatkoksen sattuessa	6
Toiminta vesivahingon yhteydessä (vesivuoto)	7
Hätäilmoituksen tekeminen ja avun opastaminen perille.....	8
Paloturvallinen ympäristö.....	9
Vältä sähköpalot.....	10
Alkusammutus - käsisammutin.....	12
Alkusammutus - sammutuspeite	13
Toimintaohjeita – pelastusluukut, kokoontumispaikka, pihan pelastustiet ja liikuntarajoitteiset henkilöt	14
Toiminta tulipalon sattuessa	15
Toiminta sairaskohtauksessa	16
Toiminta rikollisissa uhkatilanteissa.....	17
Toiminta asuntomurron jälkeen	18
Yleinen vaaramerkki.....	19
Toiminta kaasu- ja myrkkyyvaaratilanteessa	20
Toiminta säteilyvaaran aikana	21
Suojautuminen väestönsuojaan	22
Onnettomuuden jälkihoito	23
Henkinen tuki onnettomuuden jälkeen	25

Mitä kukin tekee talon turvallisuusjärjestelyihin liittyen

Asukas

- varautuu talouskohtaisesti häiriötilanteisiin
- hallitsee perustaidot ja -tiedot onnettomuus- ja vaaratilanteiden ensitoimenpiteitä varten
- noudattaa talokohtaisia ja yleisiä turvallisuusohjeita
- ilmoittaa havaitsemistaan puutteista talosuojelussa isännöitsijälle tai turvallisuushenkilöstölle
- kysyy tarvittaessa selvitystä talosuojeluun liittyvissä asioissa turvallisuushenkilöstöltä tai isännöitsijältä
- osallistuu tarvittaessa turvallisuustoimenpiteisiin

Turvallisuushenkilöstö

- osallistuu turvallisuushenkilöstölle tarkoitettuun koulutukseen
- laatii ja pitää ajan tasalla pelastussuunnitelman
- tiedottaa suojelu- ja turvallisuusjärjestelyistä asukkaille ja tarvittaessa opastaa asukkaita
- raportoi talon hallitukselle turvallisuusjärjestelyistä ja tekee esityksiä turvallisuuden parantamisesta
- huolehtii väestönsuojan kunnosta
- pitää yhteyttä pelastusviranomaisiin
- johtaa talon suojelutoimintaa tarvittaessa

Isännöitsijä

- tietää talon turvallisuusjärjestelyihin liittyvät velvoitteet
- toteuttaa toimenpiteitä turvallisuushenkilöstön kanssa
- valvoo turvallisuusmääräysten noudattamista
- opastaa tarvittaessa asukkaita ja taloyhtiön hallitusta talon turvallisuusasioissa

Taloyhtiön hallitus tai talon omistaja

- tietää talosuojelun velvoitteet
- vastaa talosuojelun toteutumisesta ja johtaa turvallisuusvalmisteluja
- vastaa asukkaille tiedottamisesta
- järjestää taloudelliset edellytykset talon turvallisuusjärjestelyjen toteuttamiselle
- ottaa vastaan asukkaiden ja turvallisuushenkilöstön esitykset talon turvallisuuden kehittämiseksi

Pelastusviranomainen

- ohjaa ja valvoo talon pelastussuunnitelmiin ja muihin turvallisuusjärjestelyihin liittyviä toimia
- vastaa turvallisuuskoulutuksesta
- ottaa vastaan pelastussuunnitelman yhteenveto-osan
- tekee tarkastuksia taloihin

Yhteystietoja hätä- ja vaaratilanteissa

Ensiapu	112
Palohälytys	112
Poliisi	112
Myrkytystietokeskus	09 471 977
Päivystyksellinen neuvontapuhelin hätätilanteeton ohjaus- ja neuvonta sosiaali- ja terveysongelmissa	116 117
Isännöitsijä	
• Isännöinti ja tilipalvelu Anneli Poikselkä	050 300 6205
Kiinteistöhuolto	
• M Kukkonen Oy	0400 499 265 0400 714 263
Taloyhtiön hallituksen puheenjohtaja	
• Matti Maukonen	045 132 0865
Taloyhtiön turvallisuushenkilöstö	
• Jukka Petlin, väestönsuojan hoitaja	044 541 7298
• Kari Mähönen	040 725 0000

Varautuminen hätätilanteisiin - kotivara

Kotivara on osa omatoimista varautumista. Arjen häiriötilanteista selviää helpommin, kun kotona on kotivaraa. Kotivara tarkoittaa, että kotiin hankitaan ruokaa ja muita päivittäistarvikkeita hieman yli päivittäisen tarpeen, ja lisäksi muutamia kaiken varalta tarvittavia tarvikkeita. Kotivaran pitäisi riittää vähintään kolmeksi päiväksi, mielellään viikoksi.

Nykyaikainen kotivara ei ole erillinen ruokavarasto, vaan normaalissa kierrossa olevia tuotteita, joita täydennetään sitä mukaa kun niitä käytetään. Näin elintarvikkeet pysyvät tuoreina ja tavarat käyttökelpoisina.

Kotivaraa voi tarvita monenlaisissa häiriöissä. Syy voi olla henkilö- tai perhekohtainen, kuten sairastuminen. Yhteiskunnan toiminnoissa voi olla häiriö, kuten veden tai sähkön jakelukatko, tai tavaroiden tai palveluiden jakelu- tai toimitushäiriö. Sään ääri-ilmiö voi rajoittaa liikkumista. Onnettomuus, kuten tulipalo tai kemikaalionnettomuus, voi myös olla asioille pääsyn esteenä.

Kotivarassa tärkeää on

- varavesi ja puhtaat, kannelliset astiat veden varastointia varten
- kotitalouden ruokatottumusten mukaiset, helppokäyttöiset tuotteet
- varavirtalähteet, patteriradio, taskulamppu (kännykässä, jos varavirtaa)
- lämmönlähde, tulitikut ja tuikut, keinot valmistaa ruokaa ilman sähköä
- pikkulasten ja muiden haavoittuvien erityisryhmien välttämättömyystarvikkeet
- hygieniatarvikkeet, varautuminen vesikatsoon
- kotiapteekkiin kuuluvat tarvikkeet,
 - taloyhtiö hankkii ja päivittää joditabletit ja niitä säilytetään väestönsuojassa (otetaan vain viranomaisten määräyksestä)
- henkilökohtaiset reseptilääkkeet
- käteistä (pikkurahaa)
- reppu tai kantokassi, kylmälaukku (kotoa poistumisen varalle)
- jos autoilet, pidä auton tankki aina vähintään puolillaan ja/tai jerrykannu varalla

Toimenpiteet vesivahingon, sähkö- ja lämpökatkoksen sattuessa

Suunniteltu ja tiedotettu vesikatkos

Toimenpiteet:

- sulje vesihanat
- säännöstele vedenkäyttöä
- varastoi vesi astioihin
- tarkista pesukone, sulje tarvittaessa vesihana ja keskeytä pesuohjelma

Sähkökatkos

Toimenpiteet:

- selvitä, onko katkos laajempi kuin omaa asuntoa koskeva
- saunan kiuas pois päältä
- kytke virta pois kaikista kodinkoneista ja laitteista
- säädä liedet 0-senttoon
- peittele pakastin peitteillä, vältä turhaa avaamista
- tarkista erilaiset sähkönohjausjärjestelmät
 - sähkölukitus
 - ilmastointi
 - muut laiteohjelmat
 - pääsulakkeen tarkistus

Lämpökatkos

Toimenpiteet:

- sulje ovet ja ikkunat sekä ilmanvaihtuventtiilit
- rajoita lämpimän veden käyttöä

Toiminta vesivahingon yhteydessä (vesivuoto)

Oman asunnon vesivahinko

Toimenpiteet:

- sulje vuotavan laitteen venttiili (astianpesukone, pesukone tai hana)
- mikäli vuoto ei lopu sulje asunnon pääsulut
 - lämpimän ja kylmän veden sulut sijaitsevat asunnon ulkopuolella oven yläpuolella olevan kattolaatan takana

- jos et voi itse sulkea, ilmoita asiasta hallituksen jäsenelle tai isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle
 - kerro kuka olet
 - osoitteesi
 - mitä on tapahtunut
- Lämmitysjärjestelmän vuodosta pitää aina ilmoittaa isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle
 - kerro kuka olet
 - osoitteesi
 - mitä on tapahtunut

Koko taloa koskeva vesivahinko

Toimenpiteet:

- ilmoita vuodosta isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle
 - kerro kuka olet
 - osoitteesi
 - mitä on tapahtunut

Sadevesitulvien aiheuttamat vuodot talon rakenteissa

Toimenpiteet:

- ilmoita vuodosta isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle
 - kerro kuka olet
 - osoitteesi
 - mitä on tapahtunut
 - mistä vuotaa

Hätäilmoituksen tekeminen ja avun opastaminen perille

Hätänumeroon tulee soittaa aina kiireellisissä, todellisissa hätätilanteissa hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön ollessa uhattuna tai vaarassa tai jos on syytä epäillä näin olevan. Hätänumeroon tulee soittaa myös silloin, jos haluaa ilmoittaa poliisille havaitsemastaan meneillä olevasta rikoksesta. Jos epäilyttää, onko kyseessä hätätilanne vai ei, on aina parempi soittaa hätänumeroon kuin olla soittamatta. Soita hätäilmoitus aina mieluummin hiukan liian aikaisin kuin liian myöhään.

Toimenpiteet:

- 1. soita 112**
- 2. kerro paikkakunta ja tarkka osoite**
- 3. kerro mitä on tapahtunut**
- 4. vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin**
- 5. lopeta puhelu vasta saatua luvan siihen**
- 6. opasta näkyvästi apua paikalle**

- Yhden opastajan tulee mennä pihan liittymään tien varteen. Mikäli liittymiä pihaan on useita, tulisi jokaisessa liittymässä olla omat opastajat tai näköyhteys liittymiin.
- Kun saat näköyhteyden saapuvaan apuun, heiluta käsiä ristiin pään yläpuolella merkiksi siitä, että sinä tiedät, missä apua tarvitaan. Opasta käsimerkein seuraavan opastajan luo.
- Opastajan tulee näkyä selvästi, siten että saapuva apu kiinnittää häneen huomion. Heiluttele käsiä ja pimeässä käytä taskulamppua, turvaliiviä, heijastinta tms.
- Nopeimmat reitin ja avun saamisen varmistamiseksi on oikean sisäänkäynnin edessä hyvä olla opastaja, joka opastaa avun tarkasti perille.
- Tulipalotilanteissa mieti etukäteen tarkasti, kuinka neuvot suullisesti avun perille: monetko portaat ylös ja kuinka mones ovi jne., jotta apu menee kerralla ja nopeasti oikeaan paikkaan.

Hätänumeroon ei soiteta kiireettömissä asioissa eikä kyselytarkoituksessa. Tämä pätee myös erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, joissa tiedustelusoitot saattavat tukkia hätänumeron. Päivystysavun neuvontanumero on 116 117.

Onnettomuustilanteissa pyri pitämään ulkopuoliset loitolla.

Paloturvallinen ympäristö

On helpompi estää tulipalo ennalta kuin sammuttaa se. Siksi pitää tietää, mikä paloja aiheuttaa ja tunnistaa riskitekijät omasta lähiympäristöstä.

Nuohous

- nuohouksen tarkoituksena on poistaa savuhormeihin ja tulisijoihin kertynyt palamisjäte, jotteivät ne aiheuttaisi palovaaraa
- tulisija ja sen hormit on nuohottava vuoden välein
- taloyhtiössämme olevien tulisijojen kunnossapidosta ja nuohouksesta vastaa asunnon omistaja

Palovaroitin

- tarkista palovaroitin säännöllisesti painamalla testinappulaa esimerkiksi luudanvarrella

Kynttilät ja avotuli

Kynttilöiden aikaan kannattaa muistaa muutama neuvo, jottei tulipalo pääse turmelemaan tunnelmaa.

- hyvä kynttilänjalka seisoo suorassa, pysyy pystyssä eikä syty metallista, posliinista, kivistä tms. valmistettu kynttilänjalka on turvallisin
- sijoita kynttilät niin, ettei niiden läheisyydessä, vieressä tai yläpuolella ole mitään syttyvää
- jätä kynttilöiden väliin riittävästi tilaa
- varo umpinaisia, ohuita lasi- ja posliinilyhtyjä
- viimeinen sammuttaa aina kynttilät
- varaudu sammuttamaan

Vältä sähköpalot

Riskitilanteita aiheuttavat mm. sähkölaitteiden huono kunto, huoltamattomuus, ohjeiden vastainen käyttö ja esim. ruuan unohtaminen liedelle. Sähkölaitteisiin on saatavissa erilaisia turvavarusteita ja esimerkiksi unohtamisesta johtuvaa paloriskiä voit pienentää ajastimella, joka huolehtii virran katkaisusta, jos laite unohtuu päälle liian pitkäksi ajaksi.

Noudata käyttöohjeita ja säilytä ne tulevaa tarvetta varten. Sijoita laitteet oikein. Varaa laitteen ympärille riittävästi tilaa ilmankiertoa varten äläkä tuki tuuletusaukkoja. Selvitä asuntosi sähkön pääkytkimen sijainti. Lue laitteiden käyttöohjeet ennen käyttöä ja asentamista

Liedet ja uunit

- älä jätä uunia tai keittolevyjä päälle, ellet valvo niitä koko ajan
- sammuta virta aina käytön jälkeen
- älä säilytä mitään tavaroita lieden päällä
- huolehdi, ettei lieden lähettyvillä ole mitään syttyvää materiaalia
- voit myös hankkia lieteen ajastimen tai ylikuumenemissuojan
- puhdista liesituuletin säännöllisesti.

Pyykin- ja astianpesukoneet

- älä jätä pesukonetta käymään yksikseen
 - näin minimoit palo- ja vesivahingot
- puhdista nukkasilti säännöllisesti
- suojaa laite vesiroiskeilta
- sulje hana käytön jälkeen

Kylmälaitteet

- varmista riittävä ilmanvaihto jääkaapin ja pakastimen ympärillä
- älä sijoita laitetta lieden tai muun lämmönlähteen viereen tai suoraan auringonvaloon
- imuroi pölyt säännöllisesti myös laitteen takaa
 - irrota pistotulppa imuroinnin ajaksi

Valaisimet

- noudata valaisimien asennus- ja käyttöohjeita
- huomioi etäisyydet syttyviin materiaaleihin, kuten verhoihin
- vaihda palaneet tai välkkyvät loistelamput heti
- älä vaihda valaisimeen suositustehoa suurempaa lamppua
- pidä valaisimet puhtaina pölystä

- kiinnitä seinälle sijoitettavat valaisimet tukevasti, etteivät ne putoa esim. vuoteelle tai sohvalle
- energiansäästölamppuja ei suositella käytettäväksi saunassa.

Televisio

- varmista riittävä ilmanvaihto television ympärillä
- älä peitä tuuletusaukkoja
- imuroi pölyt säännöllisesti TV:n päältä ja tuuletusaukkojen ympäriltä
- katkaise valmiusvirta yöksi ja ollessasi poissa kotoa
- vie viallinen TV huoltoon

Kiuas

- vaatteiden tai muun palavan materiaalin kuivattaminen kiukaan yläpuolella tai välittömässä läheisyydessä on kielletty
- varmista, ettei mitään syttyvää jää kiukaan lähelle, kun alat lämmittää sitä
- tarkasta kiukaan kiinnityksen tukevuus ja etäisyydet palaviin materiaaleihin
 - kiuaskohtaiset suojaetäisyydet löytyvät kiukaassa olevasta kilvestä
- täytä kiuas kivillä käyttöohjeen mukaisesti
- korjauta vastukset ja säätimet, jos ne ovat rikkoutuneet tai toimivat huonosti.

Muista myös

- korjauttaa tai vaihtaa rikkinäiset elektroniikkalaitteet ja sähköjohdot
- varmistaa elektronisten laitteiden ilmankierto jäähdytysaukoista
- nosta silitysrauta pystyasentoon kun et silitä
- muista sammuttaa kahvinkeitin
- huolehtia riittävästä vakuutusturvasta

Alkusammutus - käsisammutin

Alkusammutusvälineillä tarkoitetaan yhden henkilön käyttöön soveltuvia sammutusvälineitä, jotka sopivat erityisesti palonalkujen ja pienehköjen palojen sammuttamiseen.

Alkusammutuskalustoa ovat käsisammuttimet, pikapalopostit ja sammutuspeitteet.

Käsisammuttimen käyttö

1. vedä varmistin pois

2. ota kiinni letkun päästä
ja suuntaa letku liekkien juureen

3. paina laukaisinta

Alkusammutus - sammutuspeite

Sammutuspeite on joka kodin sammutusväline. Sammutuspeite on helppokäyttöinen ja edullinen. Sammutuspeitteen hankkimista joka asuntoon suositellaan.

Sammutuspeite on tehty palamattomasta materiaalista ja sen sammutusvaikutus on tukahduttava. Hanki riittävän iso sammutuspeite, jonka avulla suojaat itsesi ja saat sammutettavan kohteen varmasti peitettyä.

Sammutuspeite soveltuu erinomaisesti sähkölaitteiden paloihin ja pieniin nesteallaspaloihin. Sammutuspeite on myös yksi parhaista sammutusvälineistä, jos toisen ihmisen vaatteet syttyvät palamaan.

Sammutuspeitteen käyttö:

Tulipalo

- ota kiinni sammutuspeitteen nauhoista molemmin käsin
- vedä peite pois suojapussista
- lähesty palavaa kohdetta peitteen suojassa
- peitä palava materiaali kokonaan
- jätä peite paikoilleen ja anna kohteen jäähtyä
- katkaise mahdollinen virta tai kaasu

Uhrin vaatteet palavat

- vaatteiden palaessa kaada uhri maahan ja peitä tiiviisti sammutuspeitteellä
- aloita ylävartalosta ja jätä uhrin pää ulkopuolelle
- anna välitön ensiapu, soita 112

Toimintaohjeita – pelastusluukut, kokoontumispaikka, pihan pelastustiet ja liikuntarajoitteiset henkilöt

Parvekkeiden pelastusluukkujen käyttö

Kiinteistön ylimmillä parvekkeilla on käytössä pelastusluukut, joiden avulla siirrytään alemmille parvekkeille, joille pelastuslaitoksen nostoauto yltää. Huoneiston omistaja on velvollinen säilyttämään esteettömän kulun luukusta.

- avaa pelastusluukku
- siirry alemmalle parvekkeelle
- toista toiminto mikäli alemmalla parvekkeella on pelastusluukku
- odota pelastusta

Kokoontumispaikan käyttö

Kiinteistölle on yhteisesti sovittava kokoontumispaikka, johon kaikki asukkaat osaavat kokoontua silloin kun rakennus on esim. tulipalon takia tyhjennettävä. Kokoontumispaikka on tärkeä, kun halutaan varmistua siitä, ettei kukaan ole jäänyt sisälle rakennukseen.

- kokoontumispaikkamme on talon vieressä oleva puistoalue ja varapaikkana pysäköintitalon sisäänajoväylä
- talon tyhjennyskäskyn tullessa siirry rauhallisesti kokoontumispaikalle
- kokoontumispaikalta ei saa palata taloon eikä poistua

Pelastustiet

Hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja muut kulkuyhteydet (pelastustiet) pidetään ajokelpoisina ja esteettöminä ja että ne on merkitty asianmukaisesti.

Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä.

Hissin käyttö hätätilanteessa

Älä käytä hissiä hätätilanteessa, se voi jumittua, käytä portaita.

Mikäli olet hississä ja se pysähtyy esim. sähkökatkon vuoksi hissi siirtyy akkujen voimalla seuraavaan alempaan kerrokseen ja ovet avautuvat.

Liikuntarajoitteisten avustaminen

Liikuntarajoitteisia asukkaitamme avustetaan poistumaan hätätilanteissa.

Toiminta tulipalon sattuessa

PELASTA

- Mikäli huoneistossasi palaa tai on savua: Pelasta itsesi ja vaarassa olijat.
- Varoita muita vaarassa olevia huutamalla.
- Älä hengitä savua (tulipaloissa savu on erittäin myrkyllistä).
Jos joudut savuiseen tilaan, liiku matalana.
- Ohjaa muut henkilöt turvallista poistumistietä käyttäen ulos. Kaikista merkityistä varapoistumisteistä pääsee poistumaan ilman avainta. Älä koskaan käytä savuista poistumistietä. **Älä käytä hissiä.**
- Sulje aina kaikki ovet perässäsi kiinni.
Jokainen suljettu ovi hidastaa palon etenemistä.
- Ilmoita heti pelastusviranomaisille, mikäli joku puuttuu.
Älä palaa sisälle tai älä lähde itse pelastamaan.
- Mene kokoontumispaikalle ja poistu sieltä vasta luvan saatua.
- Mikäli palo ei ole huoneistossasi, todennäköisesti turvallisin paikka on oma huoneistosi, koska porraskäytävä voi täyttyä myrkyllisestä savusta muutamassa sekunnissa.
- Huoneistossasi sulje ovet ja ikkunat, tuki ovenraot vaikka kostutetuilla pyyhkeillä, jottei savu pääse sisään. Tuuleta tarvittaessa omaa huoneistoasi. Jos tilassa on savua, pysy matalana.
- Odota pelastushenkilökuntaa. Ilmoita tarvittaessa sijaintisi pelastushenkilökunnalle huutamalla ikkunasta tai parvekkeelta tai soita 112.

SOITA 112

- kts. kohta Häät ilmoituksen tekeminen ja opastaminen paikalle

SAMMUTA

- sammuta, mikäli se on turvallista.
 - alkusammutus todennäköisesti vähintään hidastaa palon etenemistä, vaikkei se kokonaan sammuisikaan
- älä hengitä myrkyllistä savua!
 - Pidä hengitystiet aina savurajan alapuolella

RAJOITA

- sulje ovet ja ikkunat, jokainen suljettu ovi hidastaa palon leviämistä
- poista lähellä olevat tulenarat esineet ja syttyvät aineet
- suojaa arat ja tärkeät koneet ja laitteet vesi- yms. vaurioilta

OPASTA

- kts. kohta Häät ilmoituksen tekeminen ja opastaminen paikalle

Toimi harkiten, älä vaaranna omaa turvallisuuttasi.

Toiminta sairaskohtauksessa

1. Selvitä mitä on tapahtunut

- onko potilas kaatunut, pyörtynyt, kouristellut?
- onko silminnäkijöitä?
- jaa seuraavat tehtävät, jos auttajia on enemmän

2. Tarkista potilaan tila

- tarkista onko potilas heräteltävissä puhuttelemalla tai ravistamalla?

3. Tarkista hengitys

- jos potilas ei herää, tarkista hengitys:
- aseta kämmenselkä potilaan suun eteen ja koeta tuntuuko ilmavirtausta
potilaan kasvojen sinerrys on merkki hengityksen estymisestä tai loppumisesta

4. Siirrä oikeaan asentoon

- käännä tajuton potilas kylkiasentoon
- ojenna päätä taakse, jotta hengitys pääsee kulkemaan esteettä

5. Tee hätäilmoitus

- heti kun olet selvittänyt potilaan tilan ja havainnut, että kyseessä on hätätilanne, soita numeroon 112 ja kerro:
 - mitä on tapahtunut
 - mitä potilas valittaa
 - mitä hän juuri sillä hetkellä tekee tai mitä ei tee (esim. tajuttomuus, hengittämättömyys)

6. Tarkkaile

- jos havaitset potilaan tilassa muutoksia ennen pelastuslaitoksen yksikön saapumista, soita uudelleen numeroon 112

7. Opasta

- järjestä opastus ja esteetön kulku potilaan luokse

8. Kerro

- kerro pelastuslaitoksen henkilöstölle mitä on tapahtunut, miten potilaan tila on kehittynyt ja onko potilaalle annettu ensiapua.

Toiminta rikollisissa uhkatilanteissa

Rikosten ja ilkivallan ennaltaehkäisy

- valvo lukkojen ja ovipumppujen toimivuus, ilmoita esiintyvistä puutteista hallitukselle/isännöitsijälle
- varmista, että ovet sulkeutuvat niistä kuljettuasi
- merkitse muistiin talossa oleskelevat ja sinne kuulumattomat henkilöt: tuntomerkit henkilöistä ja ajoneuvoista
- älä päästä tuntemattomia henkilöitä taloon
- ovisummerilla ei saa avata ovea tuntematta kuka summeria on painanut.

Jos talossa tapahtuu jotakin rikokseen tai ilkivaltaan viittaavaa

1. Soita poliisille, hätänumero on 112
2. Odota poliisien tuloa
3. Merkitse muistiin tuntomerkkejä henkilöistä, ajoneuvoista, tapahtuma-ajoista, älä mene tapahtumapaikalle yksin, hälytä talosta henkilöitä tarvittaessa avuksi
4. Opasta poliisi kohteeseen mikäli mahdollista
5. Älä toimi yksin, rikollinen voi olla aseistautunut
6. Älä käytä tilanteessa voimakeinoja; asetta, koiraa, tällöin voi tulla kysymykseen hätävarjelun liioittelu
7. Jos suojaat henkeäsi, olet kuitenkin oikeutettu tarvittaessa käyttämään myös voimakeinoja

Häiriökäyttäytyjän kohtaaminen

- muista, että uhkaaja saattaa olla päihteiden väärinkäyttäjä
- toimi tilanteessa harkiten ja rauhallisesti
- säilytä katsekontakti uhkaajaan
- muista henkilöturvallisuus aina ennen materiaalisia menetyksiä
- huomioi tovereiltasi saamasi mahdollinen apu
- havainnoi tuntomerkit
- suorita, jos mahdollista, hälytys hätänumeroon 112

Toiminta asuntomurron jälkeen

1. Hälytä välittömästi poliisi 112
2. Älä sotke rikoksentekijän jättämiä jälkiä; sormenjälkiä, jalanjälkiä, älä koske esineisiin
3. Kysy, onko naapurillasi mahdollisia havaintoja murrosta
4. Laadi luettelo anastetusta omaisuudesta ja toimita poliisille omaisuutesi merkintätiedot
5. Saatuaasi poliisilta ilmoitusjäljennöksen toimita se vakuutusyhtiöllesi korvauksen saamista varten

Turvamerkitse ja valokuvaa ennalta arvo-omaisuutesi.

Muista kunnollinen lukitus ja erilaisten hälytyslaitteiden käyttö.

Yleinen vaaramerkki

Väestöhälyttimien kuntoa testataan kuukausittain kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 12.00. Tarkista säännöllisesti, kuuluko äänimerkki huoneistoon sisälle tai asuinkiinteistön pihaan. Testauksessa käytettävä äänimerkki on seitsemän sekunnin pituinen tasainen ääni. Yleinen vaaramerkki on taas minuutin mittainen, seitsemän sekunnin sykleissä vuorottain nouseva ja laskeva sireenin ääni.

Jos viranomaiset soittavat yleisen vaaramerkin, on kyseessä todennäköisesti kaasu-, säteily- tai jokin muu suojautumista vaativa vaaratilanne. Säteilyonnettomuuksissa sisälle suojautuminen ja joditabletin ottaminen ovat riittäviä toimenpiteitä pahimmissakin ydinvoimalaitosonnettomuuksissa lukuun ottamatta alle 20 km etäisyydellä voimalaitoksesta, jossa onnettomuus on tapahtunut.

Johtuipa tilanne mistä syystä hyvänsä, toimintaohjeet ovat aluksi aina samat: siirry välittömästi sisätiloihin.

Yleisestä vaaramerkistä tiedotetaan väestöhälyttimien lisäksi myös pakkosyöttönä kaikilla radiokanavilla ja tv-ruudussa juoksevilla tekstillä.

Kuullessasi yleisen vaaramerkin, toimi seuraavasti

- siirry sisään ja pysy sisällä. Vältä maan alla sijaitsevia kerroksia, koska myrkylliset kaasut voivat olla ilmaa painavampia ja kerääntyä kellarikerroksiin.
- sulje ovet ja ikkunat, pysäytä koneellinen ilmanvaihto (selvitä pysäytyskytkimen sijainti sähkökeskuksessa etukäteen).
- kuuntele radiosta tai tv:stä lisäohjeita. Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- sisätiloissa olet suojassa.
- älä poistu alueelta elleivät viranomaiset siihen kehota.

Jos olet ulkona, etkä pääse sisätiloihin

- kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen.
- pyri mahdollisimman korkealle paikalle, vaikkapa mäen päälle.
- vältä hengästymistä, jotta hengityksesi ei nopeudu.

Vaara ohi -merkki on yhtämittainen tasainen äänimerkki, jonka kesto on yksi minuutti.

Toiminta kaasu- ja myrkkyyvaaratilanteessa

Kiinteistössä ei ole vaarallisia aineita, jotka aiheuttaisivat kaasu- tai myrkkyyvaaran.

Lähinnä tulee kysymykseen kiinteistön ulkopuolinen uhka; esim. vaarallisten aineiden kuljetukset.

Vaaratilanteessa antaa pelastusviranomainen yleisen hälytysmerkin.

Toimenpiteet:

1. Kun toteat olevasi vaaravyöhykkeessä

- varoita muita ja pyri tuulen alapuolelta pois (erityisesti ulkona ollessa)
- siirry rakennuksen sisälle sen yläkerrokseen tai ulkona ollessasi maaston korkeimpiin kohtiin, ei kellaritiloihin

2. Ilmastointi

- sulje ovet ja ikkunat
- pysäytä koneellinen ilmanvaihto (selvitä pysäytyskytkimen sijainti sähkökeskuksessa etukäteen).
- ryhdy tiivistämään rakennuksen ikkunoita alkaen tuulen puolelta (teippiä tms.)
- hengitystä voi suodattaa vanulla ja kostutetulla kankaalla
- kuuntele radiota ja toimi viranomaisten ohjeiden mukaisesti
- toimi rauhallisesti, harkiten, hätäilemättä

Toiminta säteilyvaaran aikana

Säteilyvaaran uhatessa

Toimenpiteet:

- Toimi aluksi kuten yleisen vaaramerkin ohjeissa
- Mikäli selviää, että kyseessä on varmuudella säteilyvaaratilanne: siirtykää rakennuksen keskiosiin ja/tai kellarikerrokseen. Myös väestönsuojaa voidaan käyttää. Huomaathan, että väestönsuojaan ei tule mennä kaasuvaaratilanteessa, koska vaarallinen kaasu saattaa kerääntyä kellarikerrokseen.
- Ota joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta (radio ja tv), taloyhtiö hankkii ja päivittää joditabletit kaikkien asukkaiden varalle ja uusii ne tarvittaessa.
- Suojaa käytössäsi olevat elintarvikkeet sulkemalla ne muovipusseihin ja tiiviisiin astioihin.
- Vältä ulkona liikkumista. Jos ulos on pakko mennä, suojaa itsesi kokonaan ihon peittävällä asulla, esim. sadepuvulla ja suojaa hengityksesi hengityssuojaimella tai pyyhkeellä. Sisään tullessa jätä saastuneet vaatteet eteiseen ja peseydy huolella.

Suojautuminen väestönsuojaan

Kiinteistön turvallisuushenkilöstö ottaa yhteyttä pelastusviranomaisiin.

He antavat tarkemmat ohjeet suojan käyttöönotosta ja sinne siirtymisestä.

Valmistaudu suojautumiseen seuraavasti:

- sulje huoneiston ovet ja ikkunat
- siirrä palavat materiaalit pois ikkunan läheisyydestä
- varmista, ettei huoneistoon jää päälle sähkölaitteita
- varmista, ettei huoneistoon jää palavia kynttilöitä
- suojaa ylimääräiset elintarvikkeet muovilla
- varaa huoneistoon vettä tiiviisiin astioihin

Varaa mukaan suojaan:

- henkilökohtaiset lääkkeet
- yöpymisvälineitä; patjoja, peitteitä, yms.
- säilyviä elintarvikkeita siten, kun jaksat kantaa mukana
- vaatteita ja hygieniatarvikkeita
- asiakirja, josta henkilöllisyytesi voidaan todeta
- juomaa ja juoma-astia
- taskulamppu

Sulje huoneiston ovi mieluummin takalukkoon.

Suojaan siirtyessä liiku ripeästi, ole rauhallinen ja toimi opastajien ohjeen mukaan.

Suojaan ei saa tuoda kotieläimiä; kotieläimet jätetään huoneistoon ja niille varataan riittävästi ruokaa ja juomaa.

Suojautumisen kestoajasta ilmoitetaan suojeluhenkilöstön toimesta. Suojasta ei saa poistua ilman suojelujohdon lupaa.

Onnettomuuden jälkihoito

Jos kotonasi on ollut tulipalo

- Ota yhteys isännöitsijään/huolto-yhtiöön ja taloyhtiön hallituksen puheenjohtajaan (mm. kiinteistövakuutusasiat, jälkivartiointi).
- Mikäli tulipaloon voi liittyä rikos tai jos kyseessä on suuri palovahinko, ilmoita asiasta poliisille ja pyydä ilmoituksesta jäljennös vakuutusyhtiötä varten (rikosilmoitus tai poliisitutkintapöytäkirja).
- Ota viipymättä yhteyttä omaan vakuutusyhtiösi (koti- tai palovakuutus). Vakuutusyhtiön tekemä vahinkotarkastus pitää tehdä ennen korjaustöiden aloittamista (älä hävitä vahingoittunutta omaisuutta ennen vahinkotarkastusta). Vahinkotarkastuksen ja korvauskäsittelyn yhteydessä sovitaan vahingoittuneen omaisuuden korvaamisesta. Jos palon syttyminen ei ole täysin selvä, lupa omaisuuden siirtoon on saatava poliisilta.
- Jos et voi yöpyä kodissasi, selvitä missä voisit olla väliaikaisesti yötä. Sovi mahdollisista tilapäismajoituksen kustannuksista vakuutusyhtiösi kanssa etukäteen. Palaneessa tilassa ei välttämättä voi oleskella poliisin tutkimusten ja mahdollisten haitallisten kaasujen vuoksi. Ota kotoa mukaasi esim. avaimet, henkilöllisyydestodistus/passi, luottokortit, henkilökohtaiset lääkkeet, pankkitilikortit/turvaluvut, todistukset ja kuva-albumit.
- Estä lisävahingot. Varmista, että tilan jälkivartiointista ja murtosuojauksesta huolehditaan (asiasta sovitaan esim. kiinteistöisännöitsijän kanssa). Suojaa omaisuus ulkopuoliselta ilkivallalta, varastamiselta ja kastumiselta.
- Luettelo vaurioitunut tai tuhoutunut omaisuutesi mahdollisimman pian. Irtainomaisuus voidaan yleensä puhdistaa noesta ja savunhajusta, samoin kastunut omaisuus voidaan pestä ja kuivattaa ammattiliikkeen avulla.
- Käytä jälkivahinkojen torjuntaan erikoistuneita auktorisoituja liikkeitä, ks. www.vahinkopalvelut.net

Huomioithan, että kiinteistövakuutus korvaa rakenteisiin tulleet vahingot. Koti- tai palovakuutus korvaa irtaimen omaisuutesi

Huolehdi terveydestäsi:

Jos olet hengittänyt palopaikalla savukaasuja ja olet huonovointinen, hakeudu terveydenhoitajalle tai lääkäriin. Muista, että myös henkinen jälkihoito on tärkeää mieltä järkyttäneen onnettomuuden jälkeen.

Mahdollisia reaktioita onnettomuuden jälkeen:

- onnettomuus tuntuu epätodelliselta ja tapahtunutta on vaikea ymmärtää
- sinulla voi olla fyysisiä oireita, kuten päänsärkyä, pahoinvointia ja lihassärkyä
- olet itkuinen ja tunteet ovat pinnassa, tai olet turta, etkä pysty käsittelemään tunteita
- saatat tuntea pelkoa, vihaa, syyllisyyttä tai surua

- sinulla on nukahtamis- ja univaikeuksia
- onnettomuus pyörii koko ajan mielessäsi
- koet, että sinun täytyy ymmärtää tapahtunut, tietää syy tai löytää syyllinen

Mainitut reaktiot ovat tavallisia järkyttävän kokemuksen jälkeen. Reaktiot lievittyvät ajan myötä ja järkyttävästäkin kokemuksesta voi toipua. Puhu tunteistasi. Itkeminen helpottaa. Muista syödä riittävästi. Liikunta usein auttaa univaikeuksiin. Älä jää yksin! Hae ja ota vastaan apua, ohjeita seuraavalla sivulla.

Henkinen tuki onnettomuuden jälkeen

Onnettomuus on usein mieltä järkyttävä kokemus. Henkistä tukea onnettomuuden jälkeen voivat tarvita niin uhri, läheiset, auttajat kuin silminnäkijätkin. Ulkopuolista apua kannattaa hakea. Henkinen jälkihoito auttaa käsittelemään onnettomuuden aiheuttamia reaktioita ja kärsimystä, helpottaa ahdistusta sekä ennaltaehkäisee myöhempiä stressioireita.

Henkistä jälkihoitoa tarjoavat:

- terveystakeskukset ja sairaalat
- kunnan/kaupungin sosiaali- ja kriisipäivystys
- kriisiryhmät ja -keskukset
- työterveyshuolto
- sosiaalitoimistot
- seurakunnat (diakoniapäivystys, henkisen huollon ryhmä)
- perheneuvolat ja perheasiainneuvottelukeskukset
- mielenterveystoimistot
- rikosuhripäivystys
- päivystysapu puh. 116 117

Valtakunnallisesti auttavat puhelimet:

- Suomen Mielenterveysseuran kriisipuhelin 010 195 202
(arkisin klo 9-07, viikonloppuisin ja juhlapäivinä klo 15-07)
- Kirkon valtakunnallinen Palveleva puhelin 0400 22 11 80
(su-to 18-01, pe-la 18-03)
- Rikosuhripäivystyksen Auttava puhelin 116 006
(ma-ti klo 13-21, ke-pe klo 17-21)
- päivystysapu puh. 116 117

Aineellista ja henkistä tukea

Punaisen Ristin ensihuollon hälytysryhmä tarjoaa suomalaisille aineellista ja henkistä tukea onnettomuuksissa ja muissa erityistilanteissa ensimmäisten vuorokausien aikana. Se on osa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiota ja hälytysjärjestelmää.

Myös seurakunnan diakoniatyöntekijät avustavat akuutissa hätätilanteessa olevia.

Lisätietoa:

- Punainen Risti www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua
- Suomen ev.lut. kirkon sivut evl.fi/apuajatus